

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ

Кафедра: менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра
на тему: «Управління платоспроможністю підприємства
(на матеріалах ПП «Альфа-Аудит»)»

Виконала: студентка
магістратури за спеціальністю
072Фінанси, банківська справа та
страхування

Перчук І.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник: к.е.н. Самарічева Т.А.

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та
ініціали)

Рецензент:

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та
ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1.Платоспроможність як елемент фінансового управління діяльністю підприємств.....	6
1.2. Управління платоспроможністю підприємства: сутність та основні етапи здійснення.....	9
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПП «АЛЬФА-АУДИТ».....	15
2.1. Оцінка платоспроможності підприємства.....	15
2.2. Аналіз управління платоспроможністю на підприємстві.....	30
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	35
3.1. Алгоритм реалізації управлінських рішень щодо удосконалення управління платоспроможністю підприємства	35
3.2. Визначення потенціалу підвищення платоспроможності підприємства.....	46
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	59

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах жорсткої конкуренції все частіше суб'єкти господарювання зустрічаються з проблемами зниження рівня їх ліквідності та втрати платоспроможності. Показники ліквідності та платоспроможності є тим індикатором який вказує на здатність підприємства у повному обсязі та у встановлені строки виконувати свої зобов'язання. Тому виникає об'єктивна необхідність забезпечення їх оптимального рівня з метою безперервного функціонування підприємства.

У свою чергу, визначення основних напрямів підвищення їх рівня потребує ґрунтового аналізу та дослідження питань ефективного управління ліквідністю та платоспроможністю вітчизняних підприємств є актуальними в сучасних умовах розвитку економіки.

Основні питання управління платоспроможністю підприємств знайшли своє відображення у наукових працях: Васьковської Я. В. [8], Гапаєвої С.У. [10], Гавришка Н.В. [11], Дорошенко А. П. [14], Іоргачової М.І. [17], Ковальова В.В. [18], Сніткіної І.А. [33], Теницької Н.Б. [36], Шергіної Л.А., [41] та інших вчених. Але разом з цим, хоча вклад науковців у вирішення питань управління платоспроможністю підприємств є досить значним, слід звернути увагу на об'єктивну необхідність подальшого поглиблення теоретичних засад щодо формування ефективної політики управління платоспроможністю вітчизняних підприємств.

Мета та завдання роботи. Метою магістерської роботи є дослідження теоретичних та практичних засад управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит» та обґрунтування можливих шляхів його удосконалення.

Для реалізації мети дослідження в ході виконання магістерської роботи необхідно виконати наступні завдання:

– розглянути платоспроможність як елемент фінансового управління діяльністю підприємства;

– визначити сутність поняття «управління платоспроможністю підприємства» та його основні етапи здійснення;

– проаналізувати поточний стан платоспроможності ПП «Альфа-Аудит»;

– вивчити особливості організації системи управління платоспроможністю досліджуваного підприємства;

– запропонувати алгоритм реалізації управлінських рішень щодо удосконалення управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит»;

– визначити потенціал підвищення платоспроможності підприємства.

Об’єктом дослідження магістерської роботи є фінансові відносини в процесі управління платоспроможністю вітчизняного підприємства.

Предметом дослідження є практика управління платоспроможністю в ПП «Альфа-Аудит».

Методи дослідження. Дослідження проводилося із застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів пізнання: спостереження, економіко-статистичного, логічного та порівняльного аналізу, групування, узагальнення і класифікації, системного та структурного підходів. Використання даної методики забезпечило формування ґрунтовних висновків та практичних рекомендацій, що були використані досліджуваним підприємством.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти, праці вітчизняних і зарубіжних вчених та економістів з даної тематики, статистична і фінансова звітність ПП «Альфа-Аудит» за період з 2016 по 2020 роки.

Практична значущість одержаних результатів полягає в обґрунтуванні шляхів покращення управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит» та наданні практичних рекомендацій щодо реалізації одержаних результатів дослідження.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були апробовані шляхом участі в II Міжнародній науковій конференції «Наукові тренди постіндустріального суспільства» 03 грудня 2021 р., м. Запоріжжя та

опубліковано тези на тему: «Теоретико-організаційні аспекти управління платоспроможністю підприємства» [28] і в V Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації» 21 січня 2022р., м. Хмельницький та опубліковано тези на тему: «Особливості управління платоспроможністю в аудиторській фірмі».

Структура роботи. Відповідно до мети та завдань дослідження робота складається зі вступу, 3 розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел із 52 найменувань. Загальний обсяг роботи 58 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Платоспроможність як елемент фінансового управління діяльністю підприємств

Попередження виникнення кризових явищ на підприємстві є можливим лише за умови систематичного забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень платоспроможності та ліквідності і здатність підприємства до подальшого розвитку. Слід зазначити, що питання забезпечення платоспроможності підприємства завжди було актуальним та займало провідне місце серед напрямків економічних досліджень, оскільки сама платоспроможність є однією із найважливіших об'єктів управління фінансами суб'єктів господарювання. Кожне підприємство прагне підтримувати абсолютну ліквідність, платоспроможність та стійкий фінансовий стан.

Досліджуючи поняття «платоспроможність підприємства» можна побачити неоднозначність щодо його трактування. В зарубіжній практиці платоспроможність визначається як наявність власних оборотних коштів та здатність покривати збитки. У свою чергу у вітчизняній економічній літературі платоспроможність представлена як важливий показник фінансової стійкості.

В таблиці 1.1. наводиться характеристика економічної категорії «платоспроможність підприємства».

Враховуючи результати проведеного дослідження можна зробити висновок, що платоспроможність підприємства – це його здатність у повному обсязі та у визначений термін розрахуватися за своїми зобов'язаннями за допомогою грошових ресурсів та інших активів і спроможність здійснювати безперервну фінансово-господарську діяльність.

Таблиця 1.1. Визначення поняття «платоспроможність підприємства»

№	Автор	Характеристика економічної категорії
1	Васьковська Я. В. [8]	готовність та здатність підприємства виконати зобов'язання в зазначений термін
2	Мних Є. В. [25]	здатність підприємства до швидкого погашення своїх короткотермінових зобов'язань
3	Федорович Р. В., Серединська В. М. [46]	готовність підприємства своєчасно виконувати свої платіжні зобов'язання
4	Гавришко Н.В., Ярошук С.В. [11]	стан ресурсів підприємства, коли воно володіє на певний момент коштами, достатніми для оплати всіх зобов'язань
5	Волкова О.Н., Ковальов В. В. [18]	наявність на підприємстві грошових коштів та їх еквівалентів, які достатні для розрахунків за кредиторською заборгованістю, яка потребує негайного погашення

*Примітка. Сформовано автором на основі [8,11,18,25,46]

На основі проведеного дослідження наукової літератури можна виокремити основні ознаки платоспроможності, а саме:

- наявність необхідного розміру грошових коштів на рахунках підприємства для здійснення відповідних платежів;
- відсутність простроченої кредиторської заборгованості;
- наявність оптимальної структури поточних активів.

Важливим для організації управління платоспроможністю підприємства є вивчення впливу різних факторів на її рівень (рис.1.1)

Відповідно до наведеного рисунка, зовнішніми є такі фактори, на які підприємство немає впливу. Наприклад, стан економіки, податкова, кредитна та грошова політика держави, соціально-культурні чинники, рівень євроінтеграції держави, тощо.

У свою чергу, до внутрішніх факторів включають ті, на які безпосередньо має вплив підприємство, а саме: структура активів підприємства, стан дебіторської та кредиторської заборгованості, рівень організації системи внутрішнього контролю, особливості використання сучасних інформаційних технологій, тощо.

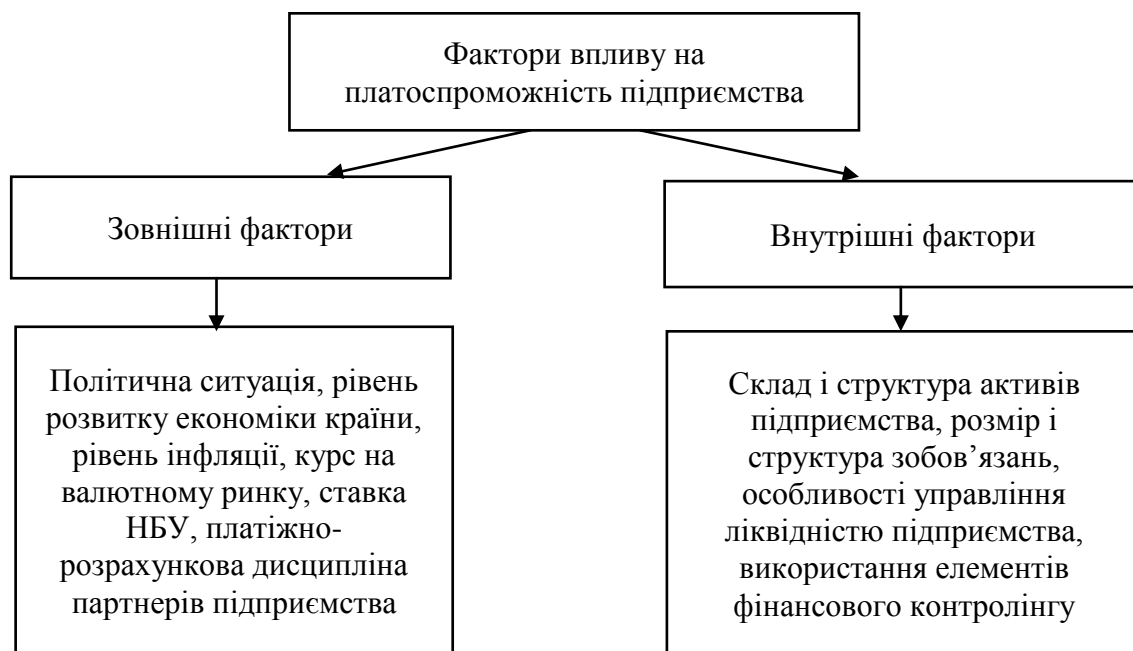

Рисунок 1.1– Фактори впливу на платоспроможність підприємства

*Примітка. Складено автором.

Саме ці фактори необхідно враховувати суб'єктам господарювання для організації оптимальної моделі управління їх ліквідністю і платоспроможністю.

Також важливим є виокремлення наступних принципів, що забезпечують платоспроможний стан підприємства [14]:

1) принцип системного підходу передбачає врахування всіх видів ресурсів, які використовує підприємство, всіх напрямків діяльності, за якими здійснюються платежі або отримуються кошти;

2) принцип прибутковості передбачає отримання прибутку як фінансового результату діяльності підприємства, що у свою чергу, є джерелом для покриття зобов'язань і підтвердженням ефективної системи управління підприємством;

3) принцип ліквідності вказує на формування резерву оборотних активів для забезпечення дострокового погашення зобов'язань;

4) принцип стійкості свідчить про дотримання оптимального співвідношення між власним і залученим капіталом для досягнення платоспроможного стану підприємством у довгостроковому періоді;

5) принцип оптимальності забезпечує для організації та здійснення контролю за станом платоспроможності підприємства використання сучасних методів аналізу та планування;

6) принцип ефективності полягає у здатності підприємства своєчасно та в повному обсязі виконувати платіжні вимоги кредиторів як результату реалізації у повному обсязі запланованих завдань і функцій управління.

Таким чином, наведені підходи до визначення економічної сутності платоспроможності підприємства, виокремлення факторів впливу на її та принципів забезпечення її оптимального рівня дозволять дослідити напрями оцінки, структуру платоспроможного стану підприємства у сучасних умовах ринкової економіки.

2.2. Управління платоспроможністю підприємства: сутність та основні етапи здійснення

Однією із важливих складових практики управління фінансами сучасного підприємства є управління його платоспроможністю. Основним завданням управління платоспроможністю підприємства є підтримка її оптимального рівня для забезпечення безперервної діяльності та економічного зростання підприємства в майбутньому.

Щоб досягнути поставлених завдань необхідно:

- здійснювати постійну діагностику рівня платоспроможності;
- проводити аналіз впливу як зовнішніх так і внутрішніх факторів на платоспроможність підприємства;
- групувати активи за термінами їх погашення;
- контролювати вартість фінансових ресурсів, які використовуються для забезпечення платоспроможності;
- здійснювати оперативне планування і прогнозування з метою визначення оптимальної потреби у ліквідних коштах [14].

Тому, під управлінням платоспроможністю підприємства розуміють систему організаційно-економічних заходів, які спрямовані на оперативне виявлення ознак неспроможності виконання обов'язкових платежів у встановлений термін, формування передумов до зниження ризику неплатежів з метою нормального функціонування підприємства в результаті здійснення операційної, фінансової та інвестиційної діяльності [15, с.4].

Управління платоспроможністю у часі являє собою процес, який пов'язаний зі зміцненням фінансового стану підприємства, а його стійкість залежить від результатів діяльності виробничо-економічної системи (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 – Концептуальні засади забезпечення платоспроможності підприємства

*Примітка. Джерело: [15, с. 5].

Важливість для підприємства підтримувати платоспроможний стан у будь-який момент часу для задоволення вимог кредиторів, інвесторів, державних контролюючих установ вимагає обґрунтування концептуальних засад забезпечення платоспроможності, що передбачає вирішення певних основних питань та врахування відповідних факторів.

Фактори, що впливають на збільшення ліквідності:

- одержання довгострокового кредиту;
- інвестування капіталу;
- прибутки;
- скорочення дебіторської заборгованості;
- повернення наданих позик.

У свою чергу, фактори, що впливають на зменшення ліквідності:

- погашення довгострокових позик;
- грошові виплати;
- збитки;
- інвестиції в основні засоби;
- погашення короткострокових кредитів [15, с. 6].

Для забезпечення оптимального стану платоспроможності та підвищення її рівня на перспективу необхідним є здійснення керівництвом низки дій на випередження. З цією метою було розроблено систему забезпечення платоспроможності, яка передбачає певний порядок послідовних кроків:

- пошук та обробка інформації про стан платоспроможності підприємства;

- вибір методу оцінки, характеристика рівня платоспроможності й результатів оцінки;

- проведення моніторингу стану платоспроможності з метою вибору заходів покращення рівня платоспроможності або відновлення втраченої платоспроможності.

Адже саме ці кроки є потенційними можливостями для забезпечення стабільно високого рівня платоспроможності.

У свою чергу, діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства передбачає аналіз та управління процесами обертання грошових коштів, їх перерозподілу та витрачання.

Основними завданнями аналізу платоспроможності підприємства є:

- оцінка рівня спроможності суб'єкта господарювання своєчасно та у повному обсязі виконувати свої зобов'язання;
- визначення динаміки змін показників платоспроможності суб'єкта господарювання;
- запобігання ризикам щодо виникнення ситуації неплатоспроможності підприємства;
- вивчення внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на грошові потоки підприємства;
- пошук резервів щодо підвищення ефективності використання поточних активів в ході здійснення різних видів діяльності суб'єкта господарювання.

Основні методичні прийоми щодо діагностики платоспроможності підприємства представлені на рис.1.3.

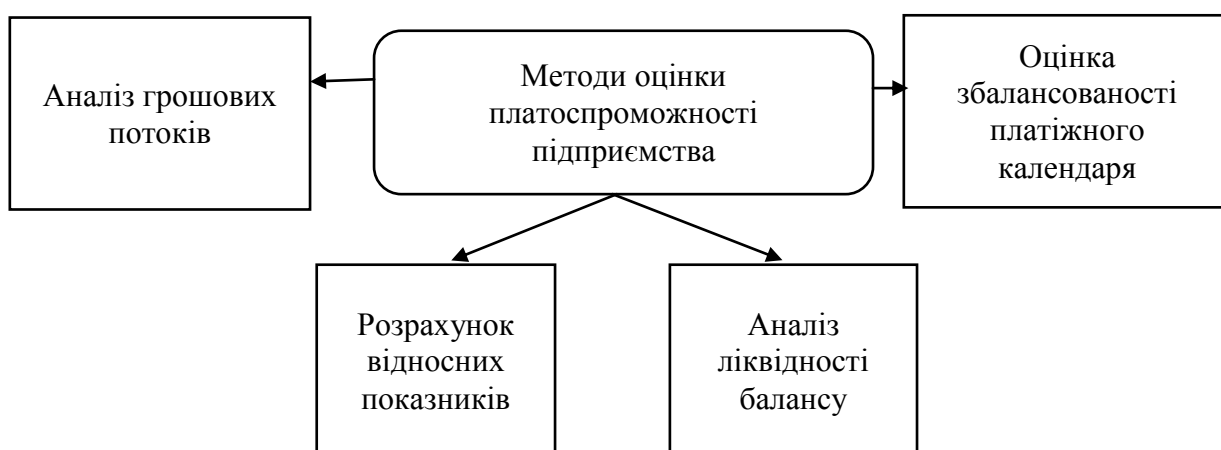

Рисунок 1.3– Методи оцінки платоспроможності підприємства

* Примітка. Складено автором.

Методичний інструментарій управління платоспроможністю підприємства базується на системі показників, а саме розраховують коефіцієнти абсолютної, термінової та загальної ліквідності.

Також збалансована структура джерел формування капіталу є умовою забезпечення довгострокової платоспроможності підприємства. Саме формування достатньої частки власного капіталу в складі джерел формування є гарантом можливості розрахунку із своїми зобов'язаннями. А це, у свою чергу, підвищить рівень фінансової безпеки підприємства.

Для проведення ефективного аналізу управлінському персоналу необхідно володіти повною, оперативною та достовірною інформацією, яку можна одержати з системи бухгалтерського обліку. Інформаційна база для проведення аналізу платоспроможності підприємства з метою подальшого управління нею представлена на рис.1.4.

Рисунок 1.4–Інформаційне забезпечення визначення рівня платоспроможності підприємства

* Примітка. Складено автором.

Основною метою управління платоспроможністю є підтримка цільової функції підприємства, а саме – зростання його ринкової вартості шляхом реалізації послідовних етапів. Етапи реалізації елементів управління платоспроможністю підприємства представлено на рис. 1.5.

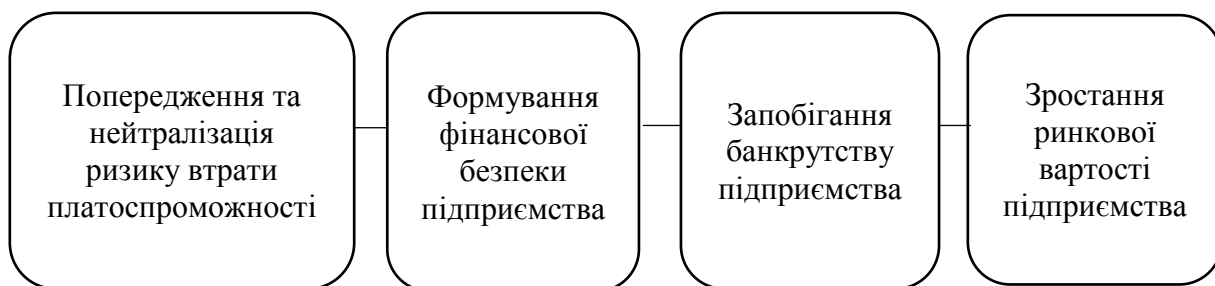

Рисунок 1.5 - Етапи управління платоспроможністю підприємства

*Примітка. Складено автором.

Отже, ефективна система управління платоспроможністю підприємства дозволить: попереджати та нейтралізувати ризики втрати платоспроможності й, таким чином, забезпечувати захист фінансових інтересів власників підприємства; підвищувати фінансову та, як наслідок, економічну безпеку, попереджувати банкрутство; формувати передумови зростання його ринкової вартості.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПП «АЛЬФА-АУДИТ»

2.1. Оцінка платоспроможності підприємства

В сучасних умовах ринок аудиторських послуг диференціювався в залежності від пріоритетних інтересів його клієнтів.

Рішенням АПУ від 27.09.07 року № 182/5 значно розширився перелік послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми), що у свою чергу дозволило суттєво урізноманітнити професійні аудиторські послуги, які відкрили нові можливості як перед самими аудиторами, так і перед замовниками таких послуг.

Разом з цим на ринку аудиторських послуг в сучасних умовах діє досить висока конкуренція, тому щоб забезпечити безперервну діяльність в даній галузі необхідно дотримуватися оптимальної фінансової політики, одним із елементів якої є фінансова стійкість фірми, її ліквідність та платоспроможність.

Представником ринку аудиторських послуг в м. Хмельницькому є ПП «Альфа-Аудит». Це юридична особа, що здійснює аудиторську перевірку різних суб'єктів господарювання, має ліцензію і здійснює аудит та надання супутніх аудиторських послуг (ведення бухгалтерського обліку на замовлення підприємства-клієнта). Основний вид діяльності (КВЕД) підприємства: 69.20 Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування (основний).

Згідно з вимогами Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258–VIII ПП «Альфа-Аудит» включено у всі розділи Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності Аудиторської палати України, а саме:

–«Суб'єкти аудиторської діяльності»,

–«Суб’єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов’язковий аудит фінансової звітності»,

–«Суб’єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов’язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес».

ПП «Альфа-Аудит» створено у вигляді приватного підприємства. Кількість працівників: 5 осіб. Організаційна структура підприємства відображена на рис. 2.1. ПП «Альфа-Аудит» знаходиться на спрощеній системі оподаткування та сплачує єдиний податок у розмірі 5% без сплати ПДВ.

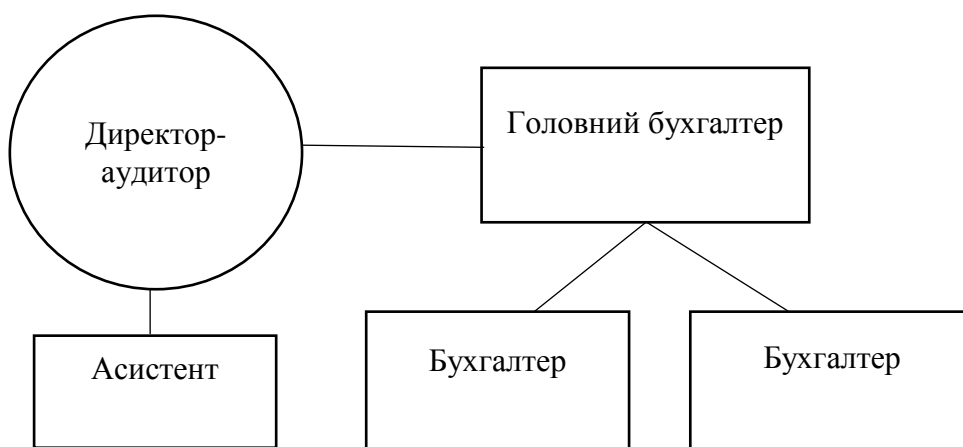

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ПП «Альфа-Аудит»

*Примітка. Сформовано автором.

Для здійснення безперервної фінансово-господарської діяльності ПП «Альфа-Аудит» забезпечено необоротними та оборотними активами. Підприємство використовує орендовані основні засоби, а до складу необоротних активів зараховує лише інші необоротні матеріальні активи при придбанні яких відразу 100% нараховує амортизацію, тому залишкова вартість необоротних активів на 01 січня кожного року дорівнює нулю.

Далі детальніше розглянемо склад та структуру оборотних активів ПП «Альфа-Аудит», оскільки вони є основним фактором впливу на стан платоспроможності фірми (табл.2.1).

Таблиця 2.1. Склад та структура оборотних активів ПП «Альфа-Аудит» у 2016 – 2020 рр.

Показники	2016 р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.		2020р.	
	Сума, тис. грн.	Частка, %	Сума, тис. грн.	Частка, %	Сума, тис. грн.	Частка, %	Сума, тис. грн.	Частка, %	Сума, тис. грн.	Частка, %
Запаси	0,8	1	3,0	3	6,0	5	6,0	5	3,8	3
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	22,2	35	20,1	26	32,6	29	33,3	26	20,1	15
Грошові кошти та їх еквіваленти	41,0	64	55,5	71	75,0	66	89,0	69	111,0	82
Інші оборотні активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Оборотні активи всього	64,0	100	78,6	100	113,6	100	128,3	100	134,9	100

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Як видно з розрахунків до складу оборотних активів ПП «Альфа-Аудит» входить запаси, дебіторська заборгованість та грошові кошти. Але в основному можна спостерігати значну питому вагу дебіторської заборгованості та грошових коштів. Наявність дебіторської заборгованості говорить про відволікання грошових коштів з обороту, а це має негативні наслідки для платоспроможності ПП «Альфа-Аудит».

Динаміку змін в складі оборотних активів за п'ять років можна спостерігати на рисунку 2.2.

За даними рисунку можна спостерігати позитивну динаміку, так грошові кошти в складі оборотних активів зросли на 18 % (2016р. – 64%, 2020р. – 82%), запаси на 2% (2016р. – 1%, 2020р. – 3%), в свою чергу спостерігається зменшення дебіторської заборгованості на 20% (2016р. – 35%, 2020р. – 15%), але її наявність є дещо неоднозначним фактором.

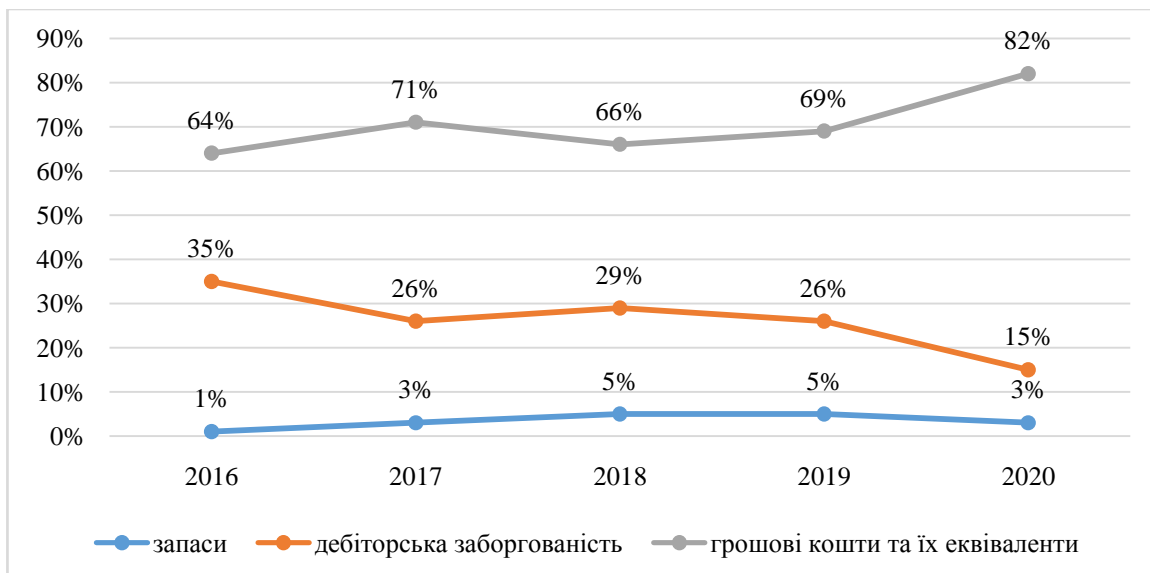

Рисунок 2.2 – Динаміка структури оборотних активів ПП «Альфа-Аудит» за 2016-2020рр.

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Формування майна аудиторська фірма здійснює за рахунок як власних так і залучених коштів, що можна побачити в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2. Склад та структура пасиву балансу ПП «Альфа-Аудит» у 2016 – 2020 рр.

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	Відхилення (+.-)			
						2017р. до 2016р.	2018р. до 2017р.	2019р. до 2018р.	2020р. до 2019р.
Власний капітал: тис. грн. %	39,4 62	45,5 58	74,6 66	115,1 90	122,1 91	+6,1 -4	+29,1 +8	+40,5 +24	+7 +1
Довгострокові зобов'язання: тис. грн. %	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Поточні зобов'язання: тис. грн. %	24,6 38	33,1 42	39,0 34	13,2 10	12,8 9	+8,5 +4	+5,9 -8	-25,8 -24	-0,4 -1
Разом пасивів: тис. грн. %	64,0 100	78,6 100	113,6 100	128,3 100	134,9 100	+14,6 -	+35 -	+14,7 -	+6,6 -

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Отже, фірма працює за рахунок власних коштів, які в структурі джерел фінансування складають відповідно: 2016р.– 62%, 2017р.–58%, 2018р.–66%, 2019р.– 90%,2020р.–91%.

В свою чергу, залучені кошти представлені поточними зобов'язаннями, які за п'ять років зменшилися, особливо в 2019 році на 25,8 тис.грн. (рис.2.3)

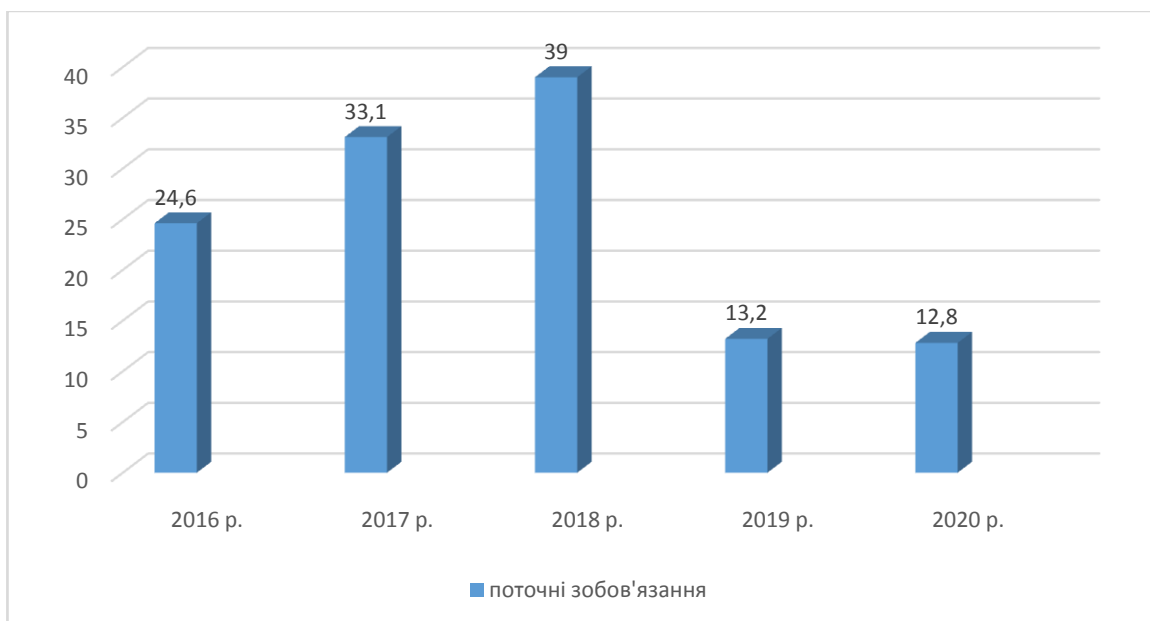

Рисунок 2.3 – Динаміка структури поточних зобов'язань
ПП «Альфа-Аудит» за 2016-2020рр.

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Для визначення ефективності використання підприємством наявних активів проведемо аналіз його витрат, доходів та фінансових результатів (табл.2.3).

За даними таблиці видно, що за досліджуваний період у зв'язку зі зростанням обсягів діяльності зросли доходи від надання аудиторських послуг на 127,9 тис. грн., інші доходи на 15 тис.грн. Разом з цим зросла і собівартість аудиторських послуг на 129,8 тис. грн.

Таблиця 2.3. Динаміка та структура доходів, витрат та формування прибутку ПП «Альфа-Аудит» у 2016 – 2020рр.

Показники	2016р. (тис. грн.)	2017р. (тис. грн.)	2018р. (тис. грн.)	2019р. (тис. грн.)	2020р. (тис. грн.)	Відхилення 2020р. від 2016р., (+/-)
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	235	265	301,6	345	362,9	+127,9
Інші операційні доходи	-	-	-	-	-	-
Інші доходи	3	10	12	18	18	+15
Разом доходи	238	275	313,6	363	380,9	+142,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-	-	-	-	-	-
Інші операційні витрати	229,1	268,9	284,5	322,5	358,9	+129,8
Інші витрати	-	-	-	-	-	-
Разом витрати	229,1	268,9	284,5	322,5	358,9	+129,8
Фінансовий результат до оподаткування	8,9	6,1	29,1	40,5	22	+13,1
Податок на прибуток	-	-	-	-	-	-
Чистий прибуток (збиток)	8,9	6,1	29,1	40,5	22	+13,1

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Такі зміни і пільги зі сторони уряду в 2020 році призвели до зростання чистого прибутку на 13,1 тис.грн. (рис.2.4).

Але разом з цим керівнику ПП «Альфа-Аудит» необхідно розробити заходи щодо покращення результатів діяльності, а саме збільшення прибутку якомога більше за рахунок:

- нарощення обсягів надання аудиторських послуг;
- розробки заходів щодо підвищення продуктивності праці працівників фірми;
- зменшення собівартості аудиторських послуг;
- проведення ефективної цінової політики та формування оптимальних цін на аудиторські послуги;
- грамотної побудови договірних відносин із замовниками;
- проведення постійного моніторингу ринку замовників аудиту.

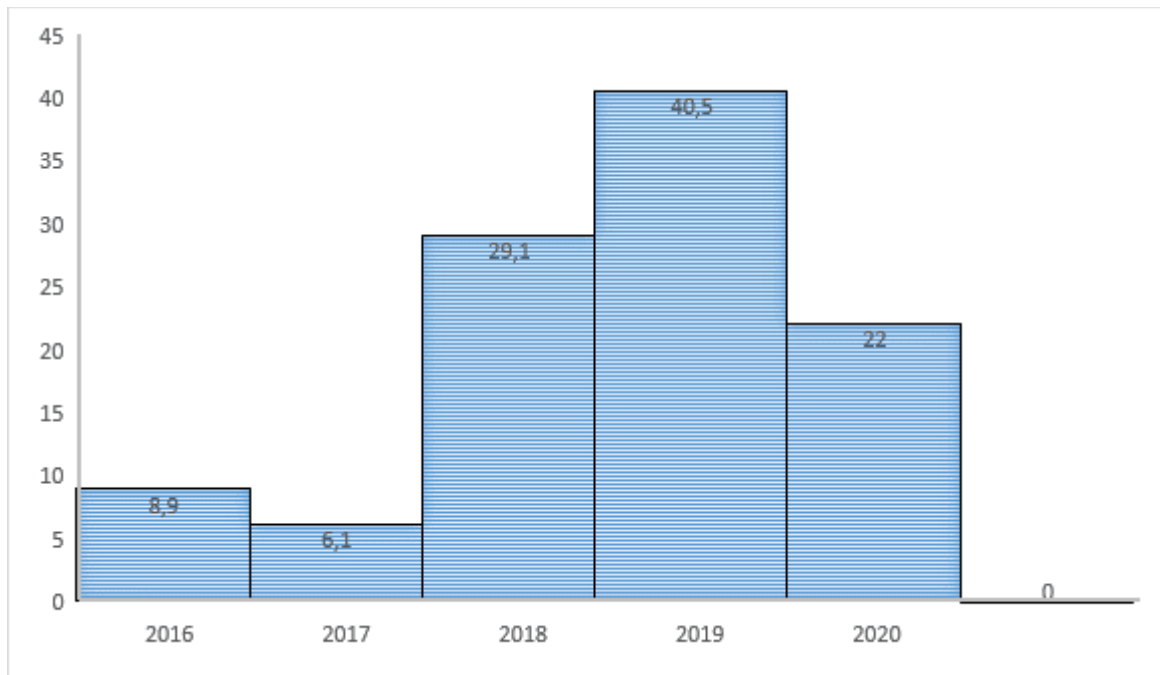

Рисунок 2.4– Динаміка зміни фінансового результату діяльності ПП «Альфа-Аудит» за 2016-2020рр.

*Примітка. Сформовано автором на основі [48]

Показники діяльності аудиторської фірми, грамотність її керівництва, правильна маркетингова політика на пряму впливають на її фінансовий стан.

Фінансовий стан ПП «Альфа-Аудит» прийнято оцінювати з короткострокової (ліквідності і платоспроможності) і довгострокової (фінансової стійкості) перспективи [2, с.197].

Методику оцінки платоспроможності підприємства доцільно здійснювати за такими пунктами:

- аналіз ліквідності балансу підприємства;
- розрахунок і аналіз основних показників ліквідності;
- розрахунок показників поточної платоспроможності.

Ліквідність балансу виявляється в ступені покриття зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких на гроші відповідає строку погашення зобов'язань. Тому можна стверджувати, що ліквідність балансу досягається за рахунок встановлення рівності між зобов'язаннями та активами підприємства.

В ході аналізу ліквідності балансу проводять порівняння згрупованих за ознакою ліквідності активів та капіталу і зобов'язань, які свою чергу згруповані за ознакою терміну їх погашення.

В залежності від ступеню ліквідності виділяють групи активів:

- найбільш ліквідні активи (А1) – грошові кошти та їх еквіваленти;
- швидкоореалізовані активи (А2) – дебіторська заборгованість;
- повільноореалізовані активи (А3) – виробничі запаси та витрати;
- важкоореалізовані активи (А4) – необоротні активи.

Пасиви підприємства підрозділяються на групи в залежності від термінів погашення:

- термінові пасиви (П1) – кредиторська заборгованість та позики, не погашені у строк;
- короткострокові пасиви (П2) – короткострокові кредити й позики;
- довгострокові пасиви (П3) – довгострокові кредити й позики;
- постійні пасиви (П4) – власний капітал та забезпечення.

За результатами такого групування будується баланс ліквідності.

Для визначення ліквідності балансу підприємства необхідно зіставити розрахунки за групами активів і зобов'язань.

Якщо дотримується наступне співвідношення між групами активів і зобов'язань, то баланс буде вважатися ліквідним:

$$A_1 \geq P_1$$

$$A_2 \geq P_2$$

$$A_3 \geq P_3$$

$$A_4 \leq P_4 \quad (2.1)$$

Баланс ліквідності ПП «Альфа-Аудит» представлено в таблиці 2.4. та в таблиці 2.5.

Таблиця 2.4. Аналіз ліквідності балансу ПП «Альфа-Аудит» за 2016-2018 рр.

Актив	2016 рік, тис. грн.	2017 рік, тис. грн.	2018 рік, тис. грн.	Пасив	2016 рік, тис. грн.	2017 рік, тис. грн.	2018 рік, тис. грн.	Платіжний надлишок (+), нестача (-), тис. грн.		
								2016 рік	2017 рік	2018 рік
Л1	41,0	55,5	75,0	Р1	24,6	33,1	39,0	+16,4	+22,4	+36,0
Л2	22,2	20,1	32,6	Р2	-	-	-	+22,2	+20,1	+32,6
Л3	0,8	3,0	6,0	Р3	-	-	-	+0,8	+3,0	+6,0
Л4	-	-	-	Р4	39,4	45,5	74,6	-39,4	-45,5	-74,6
Баланс	64,0	78,6	113,6	Баланс	64,0	78,6	113,6	0	0	0

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Як видно з таблиці, на підприємстві у 2016-2018 роках $L1 > P1$, що говорить про платоспроможність у найбільш короткостроковому періоді (до 3 місяців), при чому сума платіжного надлишку за три роки зросла у два рази.

Також $L2 > P2$ та $L3 > P3$, що говорить про відсутність довгострокових зобов'язань та залучених коштів у вигляді короткострокових кредитів. Але $L4 < P4$, таке співвідношення є свідченням відсутності власного оборотного капіталу як на початок, так і на кінець аналізованого періоду. Це свідчить про певні проблеми з фінансовою стійкістю даного підприємства.

Таблиця 2.5. Аналіз ліквідності балансу ПП «Альфа-Аудит» за 2019-2020 рр.

Актив	2019 рік, тис. грн.	2020 рік, тис. грн.	Пасив	2019 рік, тис. грн.	2020 рік, тис. грн.	Платіжний надлишок (+), нестача (-), тис. грн.	
						2019 рік	2020 рік
Л1	89,0	111,0	Р1	13,2	12,8	+75,8	+98,2
Л2	33,3	20,1	Р2	-	-	+33,3	+20,1
Л3	6,0	3,8	Р3	-	-	+6,0	+3,8
Л4	-	-	Р4	115,1	122,1	-115,1	-122,1
Баланс	128,3	134,9	Баланс	128,3	134,9	0	0

*Примітка. Сформовано автором на основі [48]

Дані таблиці 2.5 також підтверджують ліквідність ПП «Альфа-Аудит», оскільки і в 2019 році а в 2020 році дотримується наступне співвідношення: $A_1 \geq P_1, A_2 \geq P_2, A_3 \geq P_3, A_4 \leq P_4$.

Для якісної оцінки платоспроможності і ліквідності підприємства крім аналізу ліквідності балансу необхідно розраховувати наступні коефіцієнти ліквідності:

– коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$) – показує, у якій частці короткострокові зобов'язання підприємства можуть бути погашені за рахунок найбільш ліквідних активів (нормативне значення 0,2-0,25):

$$K_{ал} = Л1/(P1+P2); \quad (2.2)$$

– коефіцієнт термінової (швидкої) ліквідності ($K_{шл}$) – показує здатність підприємства своєчасно розраховуватися по своїх короткострокових зобов'язаннях за умови своєчасного повернення дебіторської заборгованості (нормативне значення 1):

$$K_{шл} = (Л1+Л2)/(P1+P2); \quad (2.3)$$

– коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) ($K_{пл}$) – показує, у якій частці короткострокові зобов'язання підприємства можуть бути погашені за рахунок його поточних активів (нормативне значення 2-2,5):

$$K_{пл} = (Л1+Л2+Л3)/(P1+P2). \quad (2.4)$$

Значення та динаміка коефіцієнтів платоспроможності цікавить як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів аналітичної інформації.

Зокрема:

– постачальників – коефіцієнт абсолютної ліквідності;

- банківські установи – коефіцієнт термінової ліквідності;
- покупців та акціонерів – коефіцієнт загальної ліквідності.

Розрахуємо коефіцієнти ліквідності для ПП «Альфа-Аудит» (табл. 2.6.).

Таблиця 2.6. Коефіцієнти ліквідності підприємства

Показник	Нормативне значення	Розрахункове значення					Відхилення від максимального значення				
		2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,25	1,7	1,6	2	7	9	+1,45	+1,35	+1,75	+6,75	+8,75
Коефіцієнт термінової (критичної) ліквідності	1	3	2	3	9	10	+2	+1	+2	+8	+9
Коефіцієнт покриття	2-2,5	3	2	3	10	11	+0,5	-0,5	+0,5	+7,5	+8,5

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Як показують розрахунки, на досліджуваному підприємстві за п'ять років коефіцієнти ліквідності вище за нормативні (особливо ці показники зросли в 2019-2020 роках). Хоча спостерігається тенденція до зростання даних показників, але таке зростання відбувається за рахунок збільшення дебіторської заборгованості підприємства (особливо в 2019 році), що є негативним фактором (рис.2.5).

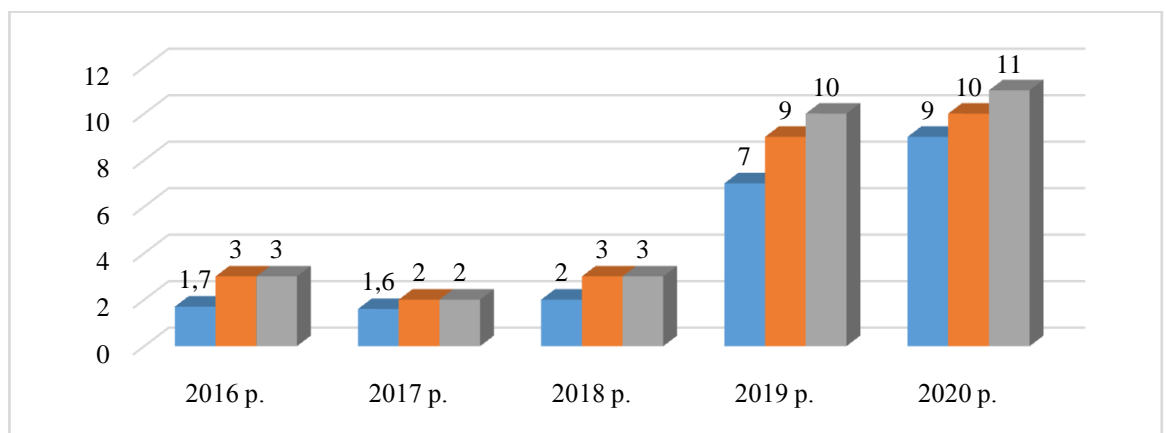

Рисунок 2.5 – Динаміка коефіцієнтів ліквідності ПП «Альфа-Аудит» за 2016-2020 рр.

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Основні показники, що визначають платоспроможність підприємства, наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7. Показники платоспроможності підприємства

Назва показника	Нормативне значення	Розрахунок
Власний оборотний капітал, тис. грн. (ВОК)	Збільшення (позитивне значення)	ПА-ПЗ, де ПА – поточні активи; ПЗ – поточні зобов'язання
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами (Кз)	>0,5	ВОК/ОА, де ВОК – власний оборотний капітал; ОА – оборотні активи підприємства
Коефіцієнт загальної платоспроможності (Кзп)	$\geq 0,2$	А/З, де А – активи; З – зобов'язання
Коефіцієнт фінансового левериджу (ризик) (Кфл)	<0,5 Критичне значення = 1	ДЗ/ВК, де ДЗ – довготермінові зобов'язання; ВК – власний капітал
Коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності (Квп)	Коефіцієнт відновлення > 1 – можливе відновлення платоспроможності протягом 6 місяців; якщо < 1 – відсутня така можливість; Коефіцієнт втрати < 1 – можлива втрата платоспроможності протягом 3 місяців;	$K_{п1} + M/T * (K_{п1} - K_{п0}) / 2$, де $K_{п0}$ – фактичне значення коефіцієнта поточної ліквідності на початок періоду; $K_{п1}$ – фактичне значення коефіцієнта поточної ліквідності на кінець періоду; М – період відновлення (втрати) платоспроможності, міс. ; Т – звітний період, міс
Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі і дебіторській заборгованості (Ккз)	Зниження	$KЗ / (ВК + ДМП + ДЗ)$, де КЗ – кредиторська заборгованість; ВК – власний капітал; ДМП – доходи майбутніх періодів; ДЗ – дебіторська заборгованість.
Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами (Кчоа)	Збільшення	ЧОА/ЧА, де ЧОА – чисті оборотні активи; ЧА – чисті активи.

*Примітка. Розроблено автором на основі [13].

Проведемо розрахунки на основі показників ПП «Альфа-Аудит» у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8. Показники платоспроможності ПП «Альфа-Аудит»

Показник	Нормативне значення	Розрахункове значення					Відхилення від максимального значення				
		2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.
Власний оборотний капітал, тис. грн. (ВОК)	Збільшення (позитивне значення)	39,4	45,5	74,6	115,1	122,1	-	-	-	-	-
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами (Кз)	>0,5	0,6	0,6	0,7	0,9	0,9	+0,1	+0,1	+0,2	+0,4	+0,4
Коефіцієнт загальної платоспроможності (Кзп)	≥0,2	3	2	3	10	11	+2,8	+1,8	+2,8	+9,8	+11
Коефіцієнт фінансового левериджу (ризик) (Кфл)	<0,5 Критичне значення = 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності (Квп)	Коеф. відновлення > 1 – можливе відновл. платоспромож. протягом 6 міс.; якщо < 1 – відсутня така можливість; Коеф. втрати < 1 – можлива втрата платоспромож. протягом 3 міс.	3	1	4	10	12	-	-	-	-	-
Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі і дебіторській заборгованості (Ккз)	Зниження	0,4	0,5	0,4	0,1	0,1	-	-	-	-	-
Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами (Кчоа)	Збільшення	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Важливою частиною фінансового аналізу на підприємстві що дозволяє виявляти не лише показники поточної (на даний момент часу) але і перспективної платоспроможності суб'єкта господарювання, а також фактори, які впливають на їх динаміку, а також визначити кількісні та якісні тенденції зміни фінансового стану підприємства в майбутньому, є аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості.

У свою чергу, метою такого аналізу є виявлення суми виправданої і невиправданої заборгованості; зміни за досліджуваний період, реальність сум дебіторської та кредиторської заборгованості, причини і давність утворення дебіторської заборгованості (табл.2.9).

Таблиця 2.9. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості ПП «Альфа-Аудит»

Роки	Загальна сума заборгованості		Рекомендоване значення	Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Відхилення від рекомендованого
	дебіторської	кредиторської			
2016	22,2	24,6	0,9–1,0	0,9	-
2017	20,1	33,1	0,9–1,0	0,6	-0,3
2018	32,6	39,0	0,9–1,0	0,8	-0,1
2019	33,3	13,2	0,9–1,0	2,6	+1,7
2020	20,1	12,8	0,9–1,0	1,6	+0,7

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

За даними таблиці можна зробити наступні висновки:

- за 2016 рік: кредиторська заборгованість перевищує дебіторську відповідно на 10%, що відповідає нормі;
- за 2017 рік: кредиторська заборгованість перевищує дебіторську відповідно на 40%, що є негативним фактором;
- за 2018 рік: кредиторська заборгованість перевищує дебіторську відповідно на 20%, що дещо не відповідає нормі;

– за 2019 рік: дебіторська заборгованість перевищує кредиторську відповідно на 170%, що стало результатом роботи аудиторської фірми на дому внаслідок карантину;

– за 2020 рік: дебіторська заборгованість перевищує кредиторську відповідно на 70%, що також є результатом карантинних обмежень.

Динаміку зміни співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості можна побачити на рисунку 2.6.

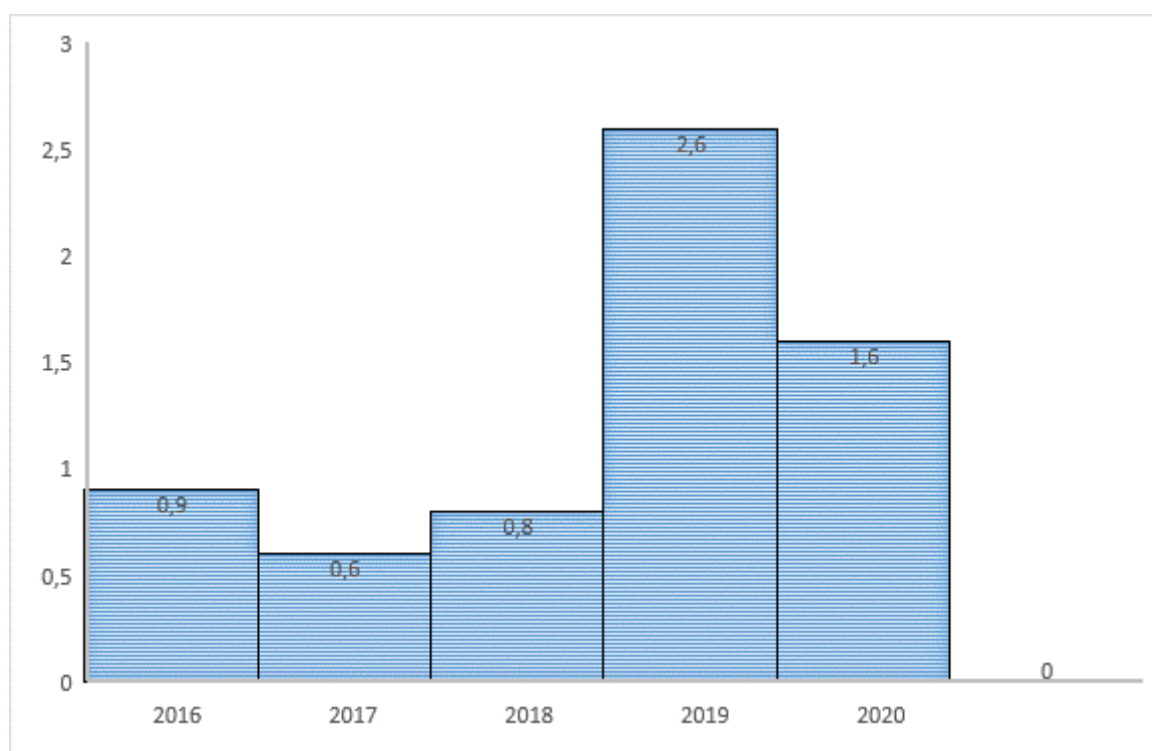

Рисунок 2.6 – Динаміка зміни співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості ПП «Альфа-Аудит» за 2016-2020рр.

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Така неоднозначна динаміка даного показника говорить про існуючі проблеми, які пов'язанні із зростанням дебіторської заборгованості та виведенням грошових коштів із обороту.

Отже, розрахувавши показники платоспроможності ПП «Альфа-Аудит» можна зробити висновки що підприємство платоспроможне, забезпечено власними оборотними коштами, у фірми відсутні довготермінові зобов'язання.

Але разом з цим зростання дебіторської заборгованості є негативним фактором, що потребує вивчення та розробки заходів щодо його усунення.

2.2. Аналіз управління платоспроможністю на підприємстві

Показники ліквідності і платоспроможності є одним із об'єктів управління на ПП «Альфа-Аудит», оскільки низькій рівень даних показників призведе у майбутньому до банкрутства. Тому однією із стратегічних задач, що стоять перед керівництвом підприємства є забезпечення його платоспроможності і ліквідності.

Під забезпеченням платоспроможності ПП «Альфа-Аудит» розуміється використання систематичних заходів працівниками фірми, що спрямовані на забезпечення ефективного управління платоспроможністю підприємства, проведення постійного моніторингу фінансового стану фірми, виявлення загрози

неспроможності та здатності проводити платежі в обумовлені терміни, а також розробка заходів щодо подолання виявлених проблем.

Враховуючи мету здійснення управління платоспроможністю аудиторської фірми виділяють основні завдання для вирішення яких розробляються конкретні заходи та визначається методика щодо їх виконання. (рис.2.7).

Управління платоспроможністю аудиторської фірми здійснюється в розрізі наступних елементів: управління кредиторською заборгованістю підприємства, управління дебіторською заборгованістю підприємства, забезпечення ліквідності активів підприємства, тощо.

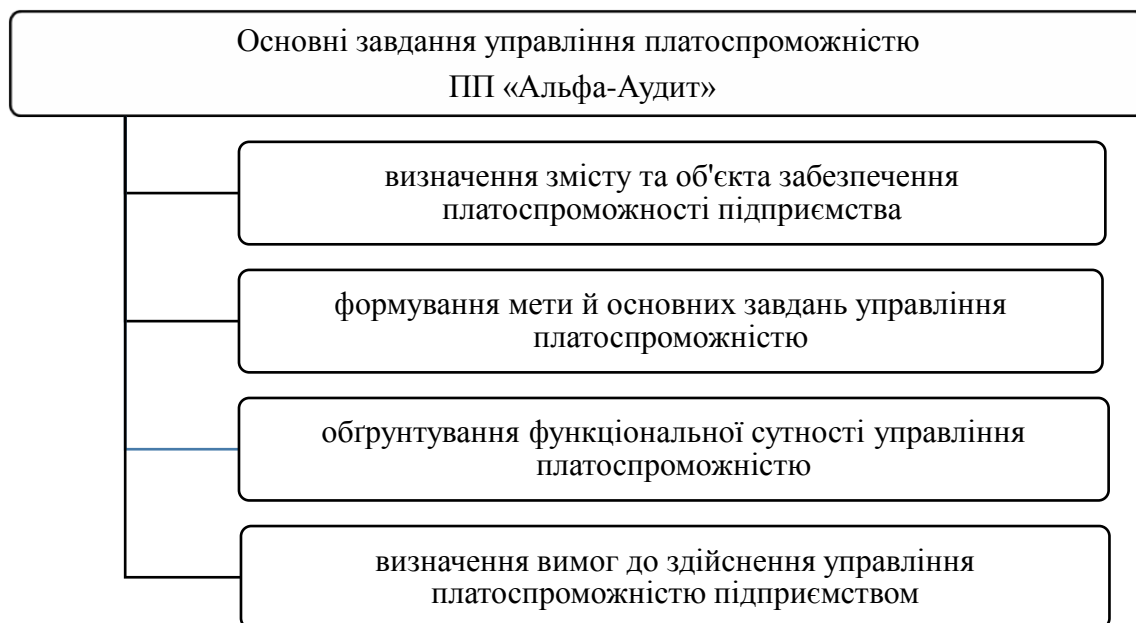

Рисунок 2.7– Основні завдання управління платоспроможністю
ПП «Альфа-Аудит»

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Об'єктом забезпечення платоспроможного стану ПП «Альфа-Аудит» є його фінансово-економічна діяльність, в ході здійснення якої аудиторська фірма вступає у договірні відносини з різними фізичними та юридичними особами, а саме: підприємствами-клієнтами, з державою з приводу сплати податків, з фондами соціального страхування щодо сплати обов'язкових платежів, з працівниками фірми щодо виплати заробітної плати.

У свою чергу несвоєчасне виконання договірних зобов'язань аудиторською фірмою призводить до недовіри з боку ділових партнерів, до складнощів у майбутньому, пов'язаних із необхідністю завойовувати репутацію надійного ділового партнера.

Реалізація поставленої мети управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит» здійснюється на основі вирішення ряду задач (рис. 2.8).

<i>Задачі</i>	<i>Способи вирішення</i>
забезпечення ліквідності активів підприємства	у процесі вирішення цієї задачі необхідно здійснити насамперед аналіз оборотних активів підприємства з метою виділення тієї її частки, яку буде важко реалізувати в економічних умовах, що склалися на період аналізу;
забезпечення ефективного використання капіталу підприємства	реалізація цієї задачі передбачає дослідження довгострокової платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства з позиції аналізу структури його капіталу;
управління дебіторською заборгованістю підприємства	для вирішення цієї задачі ставиться завдання зменшити розмір заборгованості дебіторів перед підприємством і тим самим підвищити рівень ліквідності поточних активів;
управління кредиторською заборгованістю підприємства	вирішення цієї задачі управління платоспроможністю передбачає скорочення наявної й простроченої заборгованості, незважаючи на те, то кредиторська заборгованість вважається додатковим джерелом грошових ресурсів для підприємства;
застосування ефективних форм розрахунків	вирішення задачі зводиться до вибору найбільш прийнятних форм розрахунків з позиції економії витрат на оплату банківських послуг щодо переказу коштів, з позиції страхування (мінімізації ризиків) від несплати за поставлену продукцію з урахуванням того факту, що реалізація договірних домовленостей із діловим партнером відбувається вперше, з позиції найскорішого отримання (або переведення) коштів.

Рисунок 2.8– Основні задачі реалізації мети управління платоспроможністю підприємства

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Проаналізуємо більш детально яким чином розподілені функції з управління платоспроможністю підприємства між його працівниками. У бухгалтерії ПП «Альфа-Аудит», крім головного бухгалтера працюють 2 бухгалтера.

Проведемо дослідження розподілу функцій з управління платоспроможністю підприємства між його працівниками (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10. Розподіл функцій з управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит» між його працівниками

№ з/п	Функція з управління платоспроможністю	Працівники			
		Головний бухгалтер	Асистент	Бухгалтер	Бухгалтер
1	2	3	4	5	6
1.	Розробка політики платоспроможності підприємства	-	-	-	-
2.	Планування та контроль стану платоспроможності підприємства, його облік і аналіз	+	-	-	-
3.	Управління нормативним забезпеченням фінансових зобов'язань	-	-	-	-
4.	Моніторинг довгострокової платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства	-	-	-	-
5.	Аналіз оборотних активів підприємства	+	-	+	-
6.	Моніторинг дебіторської заборгованості підприємства	-	+	-	-
7.	Моніторинг кредиторської заборгованості	-	-	-	+
8.	Оптимізація наявної й простроченої заборгованості	-	-	-	-
9.	Вибір оптимальних форм розрахунків з клієнтами фірми	+	-	-	-
10.	Визначення напрямів ефективного використання капіталу підприємства	+	-	-	-
11.	Контроль за станом платоспроможності підприємства	+	-	-	-

*Примітка. Розроблено автором

Таким чином, проведений аналіз засвідчив, що у ПП «Альфа-Аудит» домінує пасивний тип політики управління платоспроможністю: зокрема, проводиться систематичний моніторинг активів і пасивів, забезпечується аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості, визначаються напрями

ефективного використання капіталу, обираються найкраща способи проведення розрахунків тощо.

Але разом з цим деякі функції щодо управління платоспроможністю підприємства в аудиторській фірмі не застосовуються (розробка політики платоспроможності підприємства, управління нормативним забезпеченням фінансових зобов'язань, моніторинг довгострокової платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства, оптимізація наявної й простроченої заборгованості), що потребує розробки конкретних заходів для усунення недоліків в цьому напрямку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Алгоритм реалізації управлінських рішень щодо удосконалення управління платоспроможністю підприємства

Платоспроможність та ліквідність є найважливішими характеристиками фінансово-економічної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки. Якщо підприємство платоспроможне, то воно має перевагу перед іншими підприємствами того ж профілю в залученні інвестицій, в отриманні кредитів, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів.

Оскільки в складі оборотних активів ПП «Альфа-Аудит» найбільша питома вага належить дебіторській заборгованості та грошовим коштам, то саме дані об'єкти мають бути досліджені та розроблені заходи щодо удосконалення їх управління.

Щодо оперативного управління дебіторською заборгованістю, то тут пропонується вжиття заходів щодо поточного управління боргами споживачів аудиторських послуг. З цією метою можуть бути використані наступні методи:

- постійний моніторинг формування та погашення дебіторської заборгованості за кожним окремими боржником;
- інформування боржників про настання термінів проведення розрахунків;
- розробка політики знижок;
- регламентування робіт по погашенню простроченої заборгованості;
- диференціація способів погашення заборгованості;
- перевірка репутації контрагентів перед оформлення угоди;
- дослідження причин виникнення простроченої або безнадійної заборгованості та її профілактика;

–бонусна програма щодо заохочення здійснення своєчасних платежів споживачами аудиторських послуг.

Процес управління дебіторською заборгованістю необхідно здійснювати поетапно (рис.3.1)

Рисунок 3.1 – Методи підвищення ліквідності дебіторської заборгованості в розрізі етапів управління нею

*Примітка. Розроблено автором на основі [14].

Одним із елементів системи управління є контроль платоспроможності підприємства. Елементи системи контролю платоспроможності підприємства представлено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1. Елементи системи контролю платоспроможності підприємства

Елементи	Характеристика
об'єкт	стан платоспроможності суб'єкта господарювання
суб'єкти	власник, менеджери
мета	забезпечення оптимального рівня показників платоспроможності суб'єкта господарювання
принципи	безперервність, повнота, прозорість, відповідальність
складові	поточний, оперативний

*Примітка. Розроблено автором

Для проведення контролю показників платоспроможності підприємства необхідно використовувати різні методики, а саме: бюджетування, розробка платіжного календаря, розрахунок коефіцієнтів, розробка стратегічних карт.

Основним інструментом оперативного контролю платоспроможності є платіжний календар та ранжування платежів. Ранжування дозволяє зосередитись на більш пріоритетних платежах, які забезпечують нормальну безперервну операційну діяльність та запобігають штрафним санкціям.

Одним із напрямків удосконалення управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит» і забезпечення своєчасності виконання його зобов'язань є удосконалення процесу фінансового планування.

Фінансове планування – це процес розробки системи фінансових планів і планових (нормативних) показників щодо забезпечення розвитку підприємницької діяльності фірми необхідними фінансовими ресурсами у майбутньому періоді [17, с. 176].

В сучасних умовах при здійсненні планування фінансових показників діяльності підприємства використовують факторну модель, яку доречно використати і ПП «Альфа-Аудит» (рис.3.2)

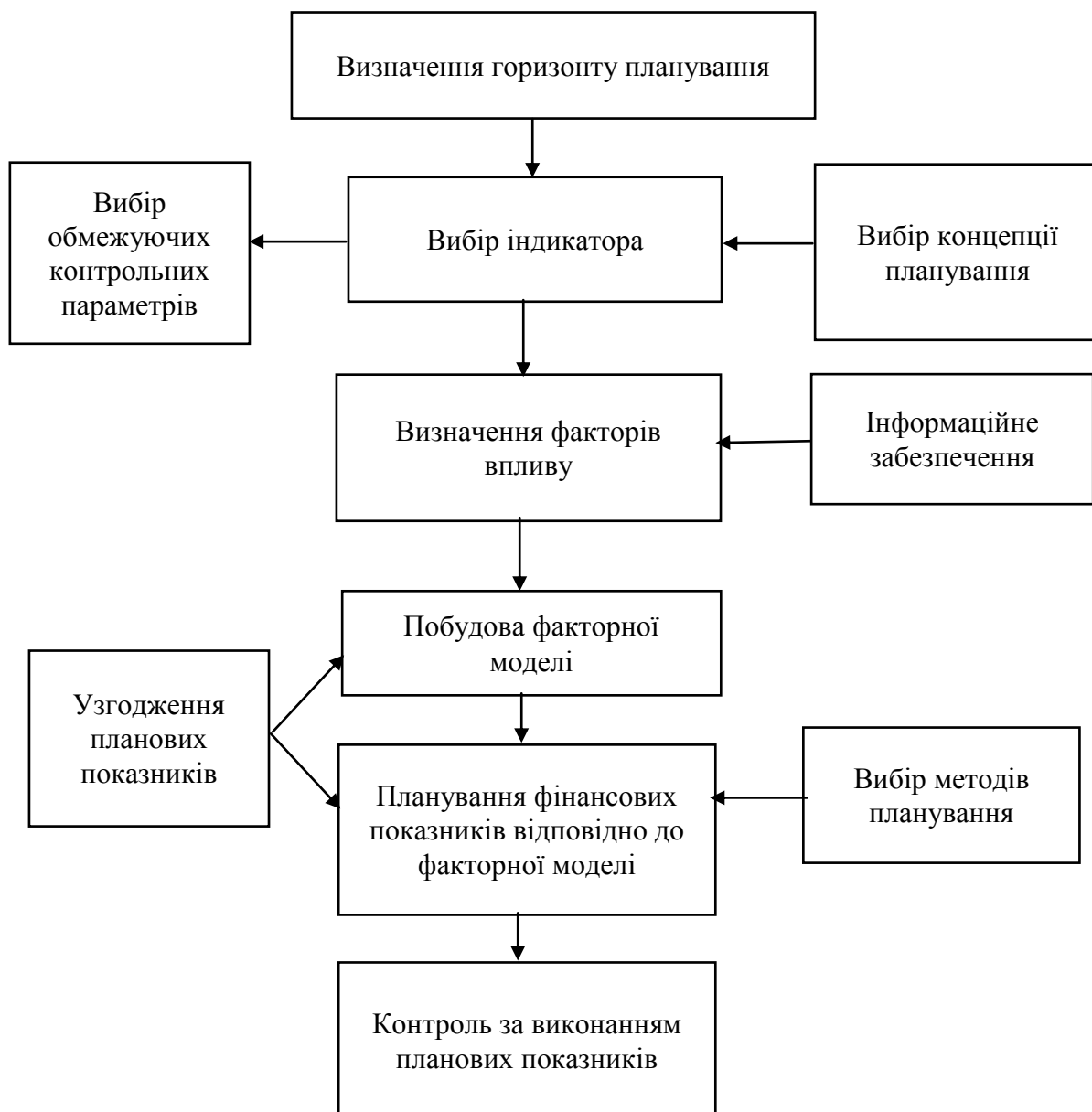

Рисунок 3.2 - Етапи фінансового планування в ПП «Альфа-Аудит»

*Примітка. Джерело: [17].

Дана модель фінансового планування передбачає здійснення наступних етапів, а саме:

1 етап - Аналіз фінансової ситуації. На даному етапі необхідно проводити аналіз фінансових показників діяльності фірми за попередній період.

Джерелом такого аналізу виступають наступні фінансові документи: бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів. Основна увага приділяється таким показникам, як обсяг наданих послуг, витрати, прибуток.

За результатами проведеного аналізу оцінюють фінансові результати діяльності підприємства та визначають проблеми, що стоять перед ним.

2 етап – Визначення загальної фінансової стратегії аудиторської фірми. На даному етапі необхідно розробити основні напрямки фінансової стратегії і фінансової політики фірми, сформулювати основні прогностичні показники, які стосуються перспективних фінансових планів.

3 етап – Складання поточних фінансових планів. На третьому етапі проводиться конкретизація прогностичних показників та формуються поточні фінансові плани.

4 етап – Взаємоузгодження фінансового плану та інших планів аудиторської фірми. Даний етап передбачає ув'язування показників фінансових планів з комерційним, інвестиційним та іншими планами, що розробляються фірмою.

5 етап – Формування оперативних фінансових планів. На даному етапі проводиться оперативне фінансове планування, що передбачає розробку операційної та фінансової діяльності фірми та впливає на кінцевий результат її діяльності в цілому.

6 етап – Проведення контролю виконання фінансових планів та їх аналізу. Процес фінансового планування на підприємстві завершується аналізом і контролем виконання фінансових планів.

Останній етап передбачає визначення фактичних кінцевих фінансових результатів діяльності аудиторської фірми, порівняння їх із запланованими показниками, виявлення причин відхилень від запланованих показників та розробку заходів щодо усунення негативних явищ [17].

Приклад планування показників діяльності аудиторської фірми відповідно до вище наведеного алгоритму наведено у таблиці 3.2.

Вихідними даними при плануванні були показники річної фінансової звітності ПП «Альфа-Аудит», а саме «Баланс» і «Звіт про фінансові результати» за 2019 рік.

Таблиця 3.2. Розрахунок планових показників фінансової звітності

кроки	Горизонт планування	
1 крок	Цільовий показник	ROA = 5%
2 крок	Обмежуючі параметри:	
2.1	Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)	2
2.2	Коефіцієнт автономії (К авт)	0,6
	Концепція планування: прибутковий підхід (максимізація рентабельності активів)	
3 крок	Планування факторів 1 порядку:	
3.1	Активи (запланований приріст 10%) - перший показник, що планується методом екстраполяції	141,1
3.2	Операційний прибуток (розраховується виходячи з планового ROA і запланованих активів)	7,1
4 крок	Планування факторів 2 порядку	
4.1	Чистий дохід (приріст 25%) - другий показник, що планується методом екстраполяції	431,3
4.2	Витрати усього (розраховуються як різниця між чистим доходом і чистим прибутком)	424,2
5 крок	Планування факторів 3 порядку	
5	Планування структури і сум витрат методом екстраполяції	
5.1.1	- матеріальні (61%)	258,7
5.1.2	- на оплату праці (23%)	97,6
5.1.3	- на соціальні заходи (відповідно до норм законодавства)	21,5
5.1.4	- амортизація (8%)	33,9
5.1.5	інші операційні (5,7%)	24,2
5.2	Планування структури і значення активів методом екстраполяції	
5.2.1	- необоротні (30%)	42,3
5.2.2	- оборотні (70%)	98,8
6 крок	Планування пасивів відповідно до обмежуючих критеріїв	
6.1	Власний капітал (валюта балансу помножена на коефіцієнт автономії)	84,7
6.2	Поточні зобов'язання (оборотні активи поділити на коефіцієнт покриття)	49,4
6.3	Довгострокові зобов'язання (розраховується арифметично)	7,0

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Дана методика пропонується для використання ПП «Альфа-Аудит» для розробки планових показників діяльності на 1-3 роки, що дозволить спланувати оптимальну величину фінансових ресурсів підприємства, його оборотних активів.

Також, на основі проведеного аналізу ефективності управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит» в II розділі магістерської роботи, вважаємо за доцільне запропонувати здійснення прогнозування величини дебіторської заборгованості як одного із напрямків оптимізації рівня платоспроможності аудиторської фірми.

ПП «Альфа-Аудит» може самостійно обирати методи фінансового планування та прогнозування показників фінансової діяльності.

Але, враховуючи аналіз кількісних та якісних показників стану дебіторської заборгованості фірми, ми пропонуємо використовувати один із наступних методів прогнозування, а саме:

- метод відсотка від обороту (виручки від реалізації);
- метод коефіцієнта еластичності;
- метод оборотності [4]

З цією метою проведемо відповідні розрахунки.

Для розрахунку прогнозних значень наведемо вихідні дані (табл.3.3).

Таблиця 3.3. Вихідні дані для прогнозування дебіторської заборгованості ПП «Альфа-Аудит»

Показники	2019р.	2020р.
Виручка від реалізації, тис. грн.	345,0	362,9
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	33,3	20,1
Частка дебіторської заборгованості в обороті (виручці), %	9,7	5,5
Тривалість планового періоду, дн.	360	360

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Визначимо необхідні для прогнозування фактичні показники (табл.3.4)

Таблиця 3.4. Розрахункові значення фактичних показників для прогнозування дебіторської заборгованості ПП «Альфа-Аудит»

Показники	2019р.	2020р.
Фактичний темп приросту дебіторської заборгованості (ТПДЗф), %	+2,1	-40
Фактичний темп приросту виручки від реалізації (ТПВРф), %	+14,3	+5,2
Фактичний період обороту дебіторської заборгованості, дн.	34,7	19,9

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Визначимо значення планових показників для прогнозування дебіторської заборгованості (табл.3.5)

Таблиця 3.5 Розрахункові значення планових показників для прогнозування дебіторської заборгованості ПП «Альфа-Аудит»

Показники	2021 р.
Прогнозний обсяг виручки від реалізації продукції, тис. грн.	400,3
Прогнозне значення частки дебіторської заборгованості в обороті (виручці), %	5,5
Темп приросту виручки від реалізації, очікуваний на плановий період, %	10,3

*Примітка. Сформовано автором на основі [48].

Визначаємо прогнозний розмір дебіторської заборгованості (ДЗпл) за:

1) Методом відсотка від обороту (виручки від реалізації):

$$ДЗ_{пл} = ВР_{прог} \times ВО_{дз} / 100 = 400,3 \times 5,5 / 100 = 22,0 \text{ тис.грн.} \quad (3.1)$$

2) Методом коефіцієнта еластичності:

$$ДЗ_{пл} = ДЗ_{ф} \times (100 + ТПВР_{пл} \times КЕЛ_{дз} / 100) = (20,1 \times (100 + 10,3 \times (-7,7) / 100)) / 100 = 19,9$$

тис.грн.

(3.2)

$$КЕЛ_{дз} = ТПДЗ_{ф} / ТПВР_{ф} = -40 / 5,2 = -7,7 \quad (3.3)$$

3) Метод оборотності:

$$ДЗ_{пл} = ВР_{прог} \times ПОДЗ_{ф} / Д = 400,3 \times 19,9 / 360 = 22,1 \text{ тис. грн.} \quad (3.4)$$

Узагальнено проведені розрахунки у таблиці (3.6).

Таблиця 3.6. Прогнозні значення дебіторської заборгованості ПП «Альфа-Аудит» на 2021 р.

Метод розрахунку	Прогнозне значення дебіторської заборгованості (тис.грн.)
метод відсотка від обороту (виручки від реалізації)	22,0
метод коефіцієнта еластичності	19,9
метод оборотності	22,1

*Примітка. Сформовано автором на основі [48]

Отже, як можна побачити з проведених розрахунків, їх результат є неоднаковий. Така ситуація пов'язана з індивідуальними особливостями діяльності аудиторської фірми

На нашу думку, для прогнозування розміру дебіторської заборгованості. Найбільш оптимальним є метод коефіцієнта еластичності. Оскільки, цей метод заснований на взаємозв'язку виручки від реалізації та дебіторської заборгованості, тому саме цей метод дає можливість одержати найбільш точні результати майбутніх прогнозів. Відобразимо схематично зміну дебіторської заборгованості враховуючи проведені розрахунки за даним методом (рис. 3.3).

Рисунок 3.3 – Графік зміни величини дебіторської заборгованості ПП «Альфа-Аудит» з урахуванням прогнозних значень

*Примітка. Сформовано автором.

Проведення планування та прогнозування дебіторської заборгованості дозволить керівництву аудиторської фірми визначити основні тенденції щодо зміни даного показника та розробки політики управління платоспроможністю фірми на майбутнє.

Також посилити розробку прогнозів можна за допомогою використання кореляційно-регресійного аналізу з метою визначення взаємозв'язку дебіторської заборгованості із поточними зобов'язаннями. Дуже важливо знати, наскільки рівень дебіторської заборгованості негативно впливає на фінансовий стан аудиторської фірми та чи виникає необхідність залучати додаткові кошти для фінансування поточних платежів. Метод кореляційно-регресійного аналізу надасть змогу оцінити математичну залежність результативного показника від величини факторного показника на основі статистичного аналізу даних.

Важливим критерієм обраних вихідних даних є коефіцієнт кореляції, який відображає тісноту зв'язку між досліджуваними показниками. Наведемо вихідні дані для здійснення розрахунків (табл. 3.7).

Таблиця 3.7. Вихідні дані ПП «Альфа-Аудит» для проведення кореляційно-регресійного аналізу

Період	Поточні зобов'язання (Y)	Дебіторська заборгованість (X)
2016 р.	24,6	22,2
2017 р.	33,1	20,1
2018 р.	39,0	32,6
2019 р.	13,2	33,3
2020 р.	12,8	20,1

*Примітки. Розраховано автором.

Обчислимо середні значення X^c і Y^c :

$$X^c = 25,7$$

$$Y^c = 24,5$$

Щоб визначити коефіцієнт кореляції згрупуємо дані (табл.3.8).

Таблиця 3.8. Вихідні дані ПП «Альфа-Аудит» для проведення кореляційно-регресійного аналізу

X	Y	$(X_i - X^c)$	$(Y_i - Y^c)$	$(X_i - X^c) \times (Y_i - Y^c)$	$(X_i - X^c)^2$	$(Y_i - Y^c)^2$
22,2	24,6	-3,5	0,1	-0,35	12,25	0,01
20,1	33,1	-5,6	8,6	-48,16	31,36	73,96
32,6	39,0	6,9	14,5	100,05	47,61	210,25
33,3	13,2	7,6	-11,3	-85,88	57,76	127,69
20,1	12,8	-5,6	-11,7	65,52	31,36	136,89
$X^c = 25,7$	$Y^c = 24,5$	-0,2	0,2	31,18	180,34	548,80

*Примітки. Розраховано автором.

$$R = 31,18 / \sqrt{180,34 \times 548,80} = 31,18 / 314,6 = 0,1 = 10\% \quad (3.5)$$

Значення коефіцієнта кореляції показує, що зміни значень поточних зобов'язань на 10% залежать від змін величини дебіторської заборгованості фірми.

Враховуючи проведене дослідження можна зробити висновки, що прогнозування дебіторської заборгованості передбачає розробку прогностичних моделей, розрахунок економічних показників, побудову математичних моделей з метою визначення динаміки досліджуваного показника та розробки заходів щодо удосконалення управління ним. Здійснюючи прогнозування дебіторської заборгованості аудиторська фірма може визначати обсяги надходжень грошових коштів від погашення дебіторської заборгованості, а отже розробляти оптимальну кредитну і авансову політику на майбутнє.

Отже, управління платоспроможністю з позиції управлінського персоналу суб'єкта господарювання пов'язане з вибором оптимальної політики управління обсягом, складом і структурою обігових активів (особливо це стосується запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів), яка дає

можливість досягти прийняттого рівня платоспроможності суб'єкта господарювання та підвищити рентабельність його діяльності.

3.2. Визначення потенціалу підвищення платоспроможності підприємства

Для підвищення ефективності використання фінансових коштів підприємства необхідно впровадити заходи, які сприятимуть збільшенню прибутку, зменшенню дебіторської заборгованості, а також оптимізації структури капіталу підприємства.

Перш за все, ПП «Альфа-Аудит» потрібно здійснювати аналіз та пошук внутрішніх резервів по збільшенню прибутковості діяльності за рахунок підвищення якості наданих аудиторських послуг, зниження їх собівартості, раціонального використання фінансових ресурсів.

Один з варіантів підвищення платоспроможності підприємства є збільшення грошових коштів.

Для цього ПП «Альфа-Аудит» доцільно розробити і впровадити певну систему взаємовідносин з підприємствами-клієнтами, яка б включала:

- застосування гнучких умов та форм оплати, таких як передоплата, яка передбачає встановлення мінімальної ціни аудиторських послуг;
- часткова передоплата, яка поєднує передоплату та продаж послуг в кредит;
- виставлення проміжного рахунку, який використовується за довгострокових контрактів для забезпечення регулярних потоків грошових коштів за ступенем виконання певних етапів роботи;
- банківська гарантія, яка означає, що банк буде відшкодувати необхідну суму в разі невиконання боржником своїх зобов'язань;

– застосування гнучких цін, що можуть залежати від різних індикаторів (наприклад, від індексу інфляції чи курсу долара) [16; 22].

Збільшення грошових коштів можна забезпечити за рахунок впровадження системи знижки для власних постійних клієнтів, що в свою чергу зменшить розмір дебіторської заборгованості та вивільнить кошти з обороту.

Наприклад, надання знижки 3% при здійсненні розрахунку замовника аудиторських послуг на протязі 10 днів з дати укладання договору 10 постійним клієнтам дозволить збільшити розмір грошових коштів аудиторської фірми та зменшить розмір дебіторської заборгованості, що свою чергу підвищить показник абсолютної ліквідності (табл.3.9).

Таблиця 3.9. Приклад впливу використання «методу знижок» на показники ліквідності ПП «Альфа-Аудит»

Показники	2016 р. тис. грн.		2017 р. тис. грн.		2018 р. тис. грн.		2019 р. тис. грн.		2020 р. тис. грн.	
	факт	очікування	факт	очікування	факт	очікування	факт	очікування	факт	очікування
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	22,2	15,5	20,1	14,1	32,6	22,8	33,3	23,3	20,1	14,1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,7	2,2	1,6	2,2	2	2,5	7	8,8	9	11,3

*Примітки. Сформовано автором

З рисунка 3.5 можна побачити зменшення розміру дебіторської заборгованості за рахунок надання знижок постійним клієнтами позитивно впливає на розмір коефіцієнта абсолютної ліквідності, а саме: зменшення у 2016 році на 6,7 тис.грн. заборгованості клієнтів призведе до зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,5, а в 2017, 2018, 2019, 2020 роках

відповідно зменшення даної заборгованості на: 6 тис. грн, 9,8 тис. грн, 10 тис. грн, 6 тис. грн. до зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності на: 0,6; 0,5; 1,8; 2,3.

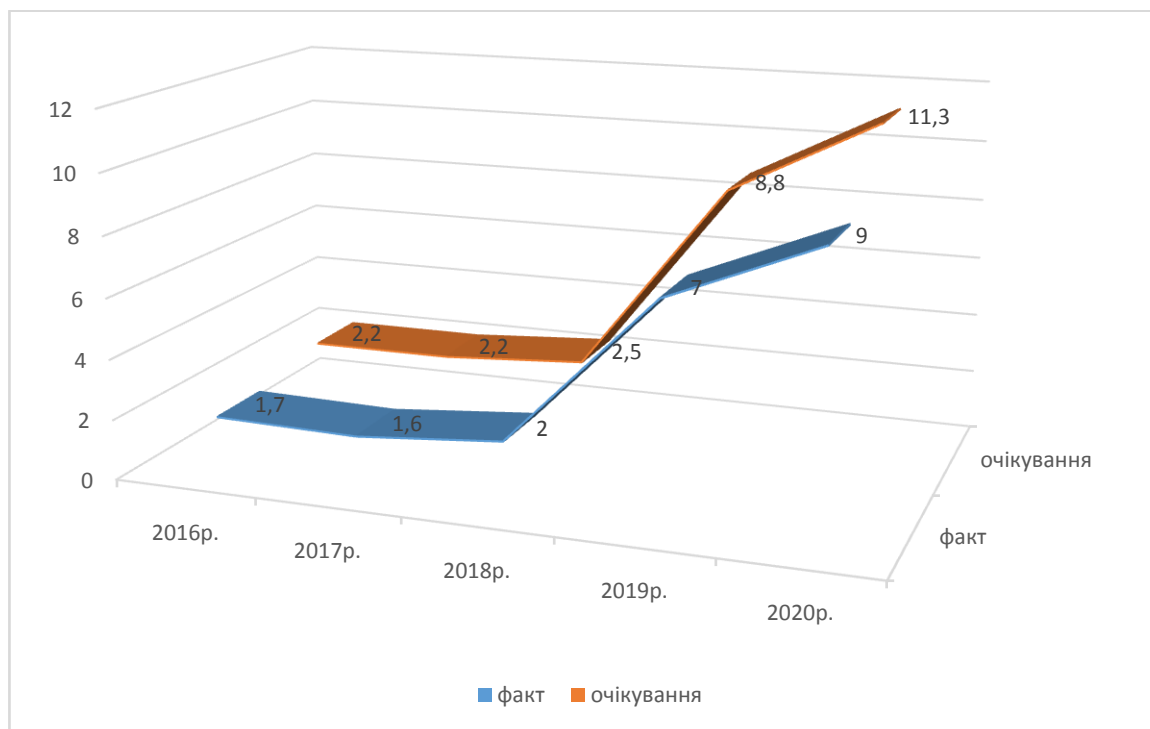

Рисунок 3.5 - Вплив використання «методу знижок» на показник абсолютної ліквідності ПП «Альфа-Аудит»

*Примітки. Сформовано автором.

Також, як було вже зазначено, необхідно оцінювати платоспроможність балансу шляхом регулярних розрахунків відповідних коефіцієнтів.

Крім того, для більшого підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємству необхідно планувати свою фінансову діяльність та контролювати виконання фінансових планів. Необхідно вивчати господарські та фінансові умови на ринку, специфіку клієнтури і т.д.

Отже, результати моніторингу дозволили встановити стан та тенденції показників платоспроможності ПП «Альфа-Аудит». Зокрема, на основі проведених розрахунків встановлено, що стан показників платоспроможності є

допустимим. У зв'язку з цим у сфері управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит» необхідно здійснити ряд заходів (табл. 3.10).

Таблиця 3.10. Напрями удосконалення управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит»

№ з/п	Напрями	Заходи
1.	Вдосконалення інформаційного забезпечення управління платоспроможністю	Проведення систематичного моніторингу стану показників платоспроможності, використання реєстрів дебіторської заборгованості в розрізі дебіторів, розробка фінансових планів на 3 роки
2.	Покращення управління дебіторською заборгованістю	Визначення пріоритетності погашення дебіторської заборгованості, використання інструментів прискорення погашення дебіторської заборгованості, реструктуризація сумнівної дебіторської заборгованості, покращення платіжної дисципліни, активізація претензійно-позовної роботи із боржниками
3.	Оптимізація рівня платоспроможності	Проведення переговорів з клієнтами щодо внесення авансових платежів

*Примітка. Запропоновано автором.

Таким чином, з метою удосконалення управління платоспроможністю підприємства необхідно застосовувати політику, яка передбачає використання жорстких вимог до дебіторів щодо погашення заборгованості та/або внесення значної частини авансових платежів. Крім того, доцільним є відтермінування та/або реструктуризації власних зобов'язань з метою поповнення найбільш ліквідних активів.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження стану та ефективності управління платоспроможністю в ПП «Альфа-Аудит» можна зробити наступні висновки:

1) Досліджуючи поняття «платоспроможність підприємства» можна побачити неоднозначність щодо його трактування. Враховуючи результати проведеного дослідження можна зазначити, що платоспроможність підприємства – це його здатність у повному обсязі та у визначений термін розрахуватися за своїми зобов'язаннями за допомогою грошових ресурсів та інших активів і спроможність здійснювати безперервну фінансово-господарську діяльність.

Основними ознаками платоспроможності є: наявність необхідного розміру грошових коштів на рахунках підприємства для здійснення відповідних платежів; відсутність простроченої кредиторської заборгованості; наявність оптимальної структури поточних активів.

2) Однією із важливих складових практики управління фінансами сучасного підприємства є управління його платоспроможністю. Основним завданням управління платоспроможністю підприємства є підтримка її оптимального рівня для забезпечення безперервної діяльності та економічного зростання підприємства в майбутньому.

Для забезпечення оптимального стану платоспроможності та підвищення її рівня на перспективу необхідним є здійснення керівництвом низки дій на випередження, а саме: пошук та обробка інформації про стан платоспроможності підприємства; вибір методу оцінки, характеристика рівня платоспроможності й результатів оцінки; проведення моніторингу стану платоспроможності з метою вибору заходів покращення рівня платоспроможності або відновлення втраченої платоспроможності.

3) В ході дослідження було вивчено особливості управління платоспроможністю в ПП «Альфа-Аудит». Підприємство є юридичною особою,

що здійснює аудиторську перевірку різних суб'єктів господарювання, має ліцензію і здійснює надання аудиторських послуг. ПП «Альфа-Аудит» створено у вигляді приватного підприємства.

Для здійснення фінансово-господарської діяльності підприємство забезпечено необоротними та оборотними активами. Підприємство використовує орендовані основні засоби, а до складу необоротних активів зараховує лише інші необоротні матеріальні активи при придбанні яких відразу 100% нараховує амортизацію, тому залишкова вартість необоротних активів на 01 січня кожного року дорівнює нулю. У свою чергу, до складу оборотних активів ПП «Альфа-Аудит» входять запаси, дебіторська заборгованість та грошові кошти. Але в основному можна спостерігати значну питому вагу дебіторської заборгованості та грошових коштів. Наявність дебіторської заборгованості говорить про відволікання грошових коштів з обороту, а це має негативні наслідки для платоспроможності ПП «Альфа-Аудит».

Формування майна аудиторська фірма здійснює за рахунок як власних так і залучених коштів. ПП «Альфа-Аудит» працює за рахунок власних коштів, які в структурі джерел фінансування складають відповідно: 2016р.– 62%, 2017р. – 58%, 2018р. – 66%, 2019р. – 90%, 2020р. – 91%. В свою чергу, залучені кошти представлені поточними зобов'язаннями, які за п'ять років зменшилися, особливо в 2019 році на 25,8 тис.грн. За досліджуваний період у зв'язку зі зростанням обсягів діяльності зросли доходи від надання аудиторських послуг на 127,9 тис. грн., інші доходи на 15 тис.грн. Разом з цим зростає і собівартість аудиторських послуг на 129,8 тис. грн. Такі зміни і пільги зі сторони уряду в 2020 році призвели до зростання чистого прибутку на 13,1 тис.грн.

4) Показники діяльності аудиторської фірми, грамотність її керівництва, правильна маркетингова політика на пряму впливають на її фінансовий стан.

Фінансовий стан ПП «Альфа-Аудит» прийнято оцінювати з короткострокової (ліквідності і платоспроможності) і довгострокової

(фінансової стійкості) перспективи. Показники ліквідності в аудиторській фірмі відповідають нормативним, але їх найбільше зростання в 2018-2019 році спричинили два фактори: збільшення дебіторської заборгованості та грошових коштів. А це є неоднозначним фактором. Тому не можна стверджувати, що платоспроможності аудиторської фірми ніщо не загрожує.

Важливою частиною фінансового аналізу на підприємстві що дозволяє виявляти не лише показники поточної (на даний момент часу) але і перспективної платоспроможності суб'єкта господарювання, а також фактори, які впливають на їх динаміку, а також визначити кількісні та якісні тенденції зміни фінансового стану підприємства в майбутньому, є аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості. За результатами розрахунку можна побачити дещо неоднорідну динаміку, а саме: за 2016-2018 роки кредиторська заборгованість перевищує дебіторську відповідно на 10%, 40% та 20 %, а в 2019-2020 роках відбулось зростання дебіторської заборгованості що і вплинуло на даний показник.

5) Показники ліквідності і платоспроможності є одним із об'єктів управління на ПП «Альфа-Аудит», оскільки низькій рівень даних показників призведе у майбутньому до банкрутства. Тому однією із стратегічних задач, що стоять перед керівництвом підприємства є забезпечення його платоспроможності і ліквідності.

Проведений аналіз засвідчив, що у ПП «Альфа-Аудит» домінує пасивний тип політики управління платоспроможністю: зокрема, проводиться систематичний моніторинг активів і пасивів, забезпечується аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості, визначаються напрями ефективного використання капіталу, обираються найкраща способи проведення розрахунків тощо. Але разом з цим деякі функції щодо управління платоспроможністю підприємства в аудиторській фірмі не застосовуються (розробка політики платоспроможності підприємства, управління нормативним забезпеченням фінансових зобов'язань, моніторинг довгострокової платоспроможності

(фінансової стійкості) підприємства, оптимізація наявної й простроченої заборгованості).

Оскільки в складі оборотних активів ПП «Альфа-Аудит» найбільша питома вага належить дебіторській заборгованості та грошовим коштам, то саме дані об'єкти мають бути дослідженні та розроблені заходи щодо удосконалення їх управління.

б) З метою покращення платоспроможності підприємства необхідно розробити ряд заходів: розробка середньострокових (на 3 роки) фінансових планів; впровадження у діяльність нових видів супутніх аудиторських послуг, що стане причиною збільшення попиту; проведення систематичного моніторингу стану показників платоспроможності, використання реєстрів дебіторської заборгованості в розрізі дебіторів; покращення контролю надання послуг замовникам, та подальшої сплати ними коштів за послуги.

На основі проведеного аналізу ефективності управління платоспроможністю ПП «Альфа-Аудит» вважаємо за доцільне запропонувати здійснення прогнозування величини дебіторської заборгованості за методом коефіцієнта еластичності. Оскільки, цей метод заснований на взаємозв'язку виручки від реалізації та дебіторської заборгованості, тому саме цей метод дає можливість одержати найбільш точні результати майбутніх прогнозів.

Таким чином, дані заходи дозволяють відчутти економічний ефект стійкого фінансового розвитку на короткостроковому проміжку завдяки економії та ефективному використанні ресурсів та економічний, соціальний ефекти на довгостроковому проміжку часу завдяки закладенню основи для створення соціальної відповідальності організації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудиторська палата України. офіційний сайт. URL://www.apu.com.ua/zvit-do-kmu
2. Андрушко О.Б., Капустяк М.С. Практико-методологічний підхід до ідентифікації кризового стану підприємства. *Регіональна економіка*. 2014. № 4, С. 66–72
3. Ачкасова С.А. Визначення сутності та факторів впливу на платоспроможність. *Фінансовий простір*. 2017. № 2 (26). С. 7-11.
4. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид. К.: Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
5. Баранський Р.С., Грендей Н.М., Гаватюк Л.С. Шляхи підвищення платоспроможності вітчизняних підприємств у сучасних умовах: глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип.9. С. 237-240.
6. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
7. Бугріменко Р. Обґрунтування критеріїв та системи показників оцінки ефективності політики фінансування обігових активів. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг (Збірник наукових праць ХДУХТ)* 2012. Вип.1. С.200. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Es/2012_1/08_1_2.htm.
8. Васьковська Я. В. Оцінка економічного потенціалу підприємства як складова процесу реструктуризації: методичний аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості, Збірник науково-практичних статей. Розділ: Економіка підприємства*. Харків. 2009. С.121-124.
9. Войтенко, Т. Облікова політика як основа організації бухгалтерського обліку на підприємстві. URL : <http://www.factor.ua/cgi-bin/search-ukr.cgi?ulB3>
10. Гапаева С. У. Оценка ликвидности и платежеспособности предприятия [Текст]. *Молодой ученый*. 2015. №12.

11. Гавришко Н. В. Взаємозв'язок економічних понять: фінансовий стан підприємства, платоспроможність, фінансова стійкість, ліквідність. Наукові записки. 2006. №15. URL: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/h5XLtK.pdf.

12. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL://<http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1011.26.32&nobreak>.

13. Готра В.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. *Електронне фахове видання «Економіка та суспільство»*. Випуск № 8. 2017. С. 219 - 223.

14. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2013. № 2. 320 с.

15. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 143 с.

16. Іваннікова О.В. Аналіз платоспроможності як фактора фінансової стійкості малих підприємств. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. Вип. 2 (58). С. 130-136. URL: http://psaejrnl.nau.in.ua/journal/2_58_2017_ukr/22.pdf

17. Іоргачова М.І. Платоспроможність суб'єкта господарювання: напрями її підвищення. *Електронне фахове видання «Економіка та суспільство»*. Випуск № 14. 2018. С. 799.

18. Ковалев В. В., Волкова О. Н. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учеб. пособ. М. : ООО «ТК Велби», 2002. 424 с.

19. Коцеруба Н.В. Інформаційне забезпечення аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 27. С. 78-21. URL: http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/27_1_2019_ua/17.pdf

20. Красноштан О.С. Підходи до визначення поняття «платоспроможність» URL: http://www.rusnauka.com/13_N_2015/Economics/10_1378.doc.

21. Лігоненко Л. О. Управління грошовими коштами торговельного підприємства : навч. посіб. Мін-во освіти і науки України, Київський держ. торговельно-економ. ун-т. К. : КДТЕУ, 1998. 156 с.

22. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість - основні складові оцінки фінансового стану підприємства [Текст]: *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 7. С.26-30.

23. Майборода О.Є., Косарева І.П., Каранда О.М. Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства. Молодий вчений. № 3. 2017. С. 793-797

24. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2015 року. URL: <https://aru.com/ua>.

25. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник. К. : Центр навч. літератури. 2003. 412 с.

26. Мотичко В. В. Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Jj86vzdXBsMJ:repository.vsau.vin.ua/getfile.php/2690.pdf+&cd=1&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>

27. Палій Г.В. Управління платоспроможністю підприємства в сучасних умовах. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17138/2626.pdf>

28. Перчук І.О. Теоретико-організаційні аспекти управління платоспроможністю підприємства. *Наукові тренди постіндустріального суспільства: матеріали II Міжнародної наукової конференції (03 грудня 2021 р.), м. Запоріжжя. 2021 р., с. 71-73.*

29. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України № 2258–VIII від 21.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

30. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Станом на 04.07.2013р. URL://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.

31. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку: затв. наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995р. № 88 (в редакції від 12.07.2013 р.).URL://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01.

32. Сирота В.С. Корпоративна соціальна відповідальність в системі економічної безпеки підприємств: дис. ... канд. екон. Наук. К., 2016. 217 с

33. Сніткіна І.А. Підходи визначення сутності платоспроможності та класифікація факторів впливу. *Науковий вісник Ужгородського Університету*. 2019. С. 179-183.

34. Старостенко Г. Г. Управління ліквідністю малого підприємства: теоретичний аспект. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Випуск 16. С. 98 – 10

35. Стоянова Е.С. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник. Е.С. Стоянова. 5-е изд., перераб. и доп. М.: Изд-во «Перспектива», 2017. 234 с.

36. Теницька Н.Б., Гришко Ю.С. Теоретичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства в сучасних умовах. *Вісник ПНТУ імені Юрія Кондратюка. Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 5.2015. с.372-376.

37. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: [навчальний посібник]. 2-ге вид., перероб. і доп. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 358 с.

38. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. №435-IV. URL://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15

39. Харченко О.С. Управління платоспроможністю в системі фінансової безпеки підприємств: дис. ... канд. екон. наук / О.С. Харченко; ПВНЗ «Європейський університет». К., 2015. 253 с.

40. Хоменко Т.Ю. Система показників оцінки платоспроможності підприємств [Електронний ресурс] Актуальні проблеми економіки та управління. № 8 (121). 2013. URL:http://probl-economy.kpi.ua/node/319

41. Шергіна Л.А., Домшина Т.Р. Фактори впливу на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства в період кризи. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32614233.pdf>.
42. Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу: Учебное пособие. М.: ИНФРА-М. 2015. 312 с.
43. Шеремет А.Д. Финансы предприятия. М.: ДИС, 2017. 230 с. 69.
44. Шегда А. В. Менеджмент [Текст]: учебник. 3-е изд., испр. и доп. К.: Знання, 2016. 645 с.
45. Чемчикаленко Р.А., Яременко В.Г., Павленко О.О. Удосконалення системи діагностики платоспроможності підприємства. *Електронне фахове видання «Економіка та суспільство»*. Випуск № 15. 2018. С. 780 - 784.
46. Федорович Р. В. Економічний аналіз : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2010. 624 с.
47. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2016. 274 с.
48. Фінансова звітність ПП «Алфа-Аудит» за 2016-2020 рр.
49. Фінансовий аналіз і планування [Текст]: навчальний посібник. Г. О. Крамаренко; Дніпропетровська академія управління, бізнесу та права. Дніпропетровськ: ДАУБП, 2017. 224 с.
50. Фінансовий аналіз [Текст]: навчальний посібник. О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – 2-е вид., без змін. К. : КНЕУ, 2017. 592 с.
51. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. За заг. ред. Школьник І. О., К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с
52. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання [Текст]: навчальний посібник. Г. І. Філіна. К.: ЦУЛ, 2017. 320 с.